

Η 7η Οκτωβρίου 2023 δεν ήταν άλλη μία ημέρα στο μακρύ δράμα μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων. Ήταν σφαγή: οργανωμένη, βάρβαρη, με σαφή στόχο την τρομοκρατία και την εξόντωση αθώων. Δύο χρόνια μετά, όμως, το πιο ανησυχητικό δεν είναι μόνο τα τραύματα στα πεδία των μαχών· είναι η πανηγυρική επιστροφή του παλιού μίσους με νέες στολές.

Ο αντισημιτισμός έπαψε να κρύβεται· εμφανίζεται σήμερα με πανό «From the river to the sea», σε διαδηλώσεις, σε αμφιθέατρα και σε άρθρα «ανθρωπιστικών» οργανώσεων — και διεκδικεί δικαιολογίες. Δύο χρόνια μετά, ο αντισημιτισμός είναι εκδηλωμένος. Δεν χρειάζεται πια σβάστικες για να τον αναγνωρίσεις. Φοράει λεονταρισμούς ηθικής, μιλιά «ανθρωπισμού» και κατηγορίες εναντίον μιας ολόκληρης χώρας που επιβίωσε από ιστορικές απειλές. Όταν η οργή περιορίζεται αποκλειστικά στο Ισραήλ, ενώ για την Υεμένη, τη Συρία, την Κύπρο ή το Αρτσάχ δεν υψώθηκε ανάλογη κραυγή, τότε μιλάμε όχι για ισομερές ενδιαφέρον αλλά για επιλεκτικό μίσος.

Η 7η Οκτωβρίου είναι υπενθύμιση ότι το Ισραήλ δεν μπορεί να θεωρεί την ασφάλειά του δεδομένη. Δεκάδες όμηροι παραμένουν σε χέρια τρομοκρατών (Μακάρι το σχέδιο Τραμπ να σημάνει και το τέλος της ομηρίας τους)· οι μνήμες των νεκρών δεν επιτρέπουν εύκολη «συμφιλίωση» ή ξέχασμα. Κι όμως, στη Δύση πολλές φωνές απαιτούν «μέτρο» στο δικαίωμα αυτοάμυνας, σαν να υπάρχει χρόνος και παράδοση που υπαγορεύει πόσο καιρό δικαιούται ένας λαός να θρηνήσει τα δικά του. Αυτή η απαίτηση είναι εξοργιστική — και, συχνά, υποκρυπτόμενο μίσος.

Η Χαμάς δεν είναι «κίνηση αντίστασης» με ηθικές γκρίζες ζώνες. Προέρχεται από ιδεολογίες που επιδιώκουν την εξάλειψη του Ισραήλ, εργαλαιοποιεί αμάχους, χρησιμοποιεί ομήρους ως μοχλούς πίεσης και διαπνέεται από βιαιότητες που ξεπερνούν κάθε όριο. Πίσω από τη Χαμάς στέκονται δίκτυα και κράτη — το Ιράν, το Κατάρ, συμμορίες όπως η Χεζμπολάχ, και παράγοντες που χρηματοδοτούν και νομιμοποιούν τη βία.

Αυτό δεν είναι «σύγκρουση δικαιωμάτων». Είναι στρατηγική αποσταθεροποίησης, με γεωπολιτικές συνέπειες για ολόκληρη την περιοχή. Η δε Τουρκία, με την πολιτική που ακολουθεί, παίζει ρόλο αυτοεπιβεβαίωσης. Ο αναθεωρητισμός της και η χρήση του παλαιστινιακού ζητήματος ως εργαλείο προβολής ισχύος δείχνουν πόσο εύκολα η «υποκρισία» μετατρέπεται σε πολιτική. Όπως η εισβολή στην Κύπρο νομιμοποιήθηκε και κανονικοποιήθηκε, έτσι και σήμερα βλέπουμε προσπάθειες να παρουσιάσουν την τρομοκρατία ως νομιμοποιημένη «αντίσταση».

Στο εσωτερικό της Δύσης, υπάρχει και ένα άλλο πρόβλημα: η από-μέσα-απειλή. Δεν αφορά όλους τους μετανάστες ή όλες τις κοινότητες· αφορά τα ριζοσπαστικά στοιχεία που έχουν φωλιάσει σε γειτονιές και δίκτυα, και προωθούν ιδεολογίες που αντιστρατεύονται βασικές ελευθερίες — για παράδειγμα, την ισότητα των φύλων ή τη θρησκευτική ελευθερία. Όταν φωνές μέσα στη Δύση εξωραίζουν ή υπερασπίζονται οργανώσεις που στηρίζουν βία, τότε η απειλή είναι υπαρκτή: δεν είναι θεωρητική διαφορά, αλλά ιδεολογική διείσδυση που δοκιμάζει τον πυρήνα των ελευθεριών μας.

Και οι «μετριοπαθείς»; Πού είναι; Όταν οι φιλοδημοκρατικές φωνές που ζουν και επωφελήθηκαν από τη Δύση σιωπούν, η σιωπή μετατρέπεται σε αποδοχή. Η σιωπή των μετριοπαθών δεν είναι ουδετερότητα. Είναι κενό, που γρήγορα καλύπτεται από φανατισμό. Η ενσωμάτωση δεν είναι μόνο κοινωνική πολιτική· είναι και μάχη ιδεών. Όποιος εγκαταλείπει αυτό το πεδίο αφήνει χώρο σε εξτρεμιστικές αφηγήσεις.

Το χειρότερο όμως όπλο αυτής της νέας επιθετικότητας είναι η προπαγάνδα. Στα αμφιθέατρα και στα μέσα ενημέρωσης, στα social media και στις ΜΚΟ, το αφήγημα διαστρεβλώνεται: ο θύτης γίνεται «αγωνιστής», το θύμα «καταπιεστής». Η εικόνα του Ισραήλ ως μοναδικού υπεύθυνου, ή η διαρκής εστίαση σε ό,τι ενοχλεί, διαβρώνουν την κρίση και υποθάλπτουν την αδικία. Η ιστορική αμνησία και η επιλεκτική ευαισθησία δεν είναι άγνοια· είναι επιλογή.

Και ο ΟΗΕ; Ο οργανισμός έχει εδώ και χρόνια χάσει την αξιοπιστία του. Όταν το πρόγραμμα δράσης γίνεται μονομερές, όταν τα ψηφίσματα και οι καταδίκες στρέφονται δυσανάλογα εναντίον ενός και μόνο κράτους ενώ σιωπούν σε «μεγαλύτερα εγκλήματα» αλλού — για να μπορούν, στη συνέχεια, οι διάφορες ΜΚΟ να τα επικαλούνται ως επιχείρημα «δίκαιου», ο θεσμός παύει να είναι τεκμηριωμένος και γίνεται εργαλείο πολιτικών ισορροπιών και υποκρισίας.

Αν ο ΟΗΕ είναι το βήμα όπου η διεθνής ηθική κατοικοεδρεύει, τότε σήμερα χρειάζεται ριζικό ξαναστήσιμο, όχι επιλεκτικές κραυγές. Οι δε διανοούμενοι της Δύσης — πανεπιστημιακοί, δημοσιογράφοι, ηγετικά στελέχη ΜΚΟ — έχουν ηθική ευθύνη. Δεν αρκεί το εύκολο «αντικατοπτριστικό» κήρυγμα· όταν η πραγματικότητα είναι αίμα και ομηρίες, η θεωρητική εξεργασία που καταλήγει σε «ίσες αποστάσεις» ισοδυναμεί με συνενοχή.

Η ηθική χρεοκοπία τους φαίνεται όταν απαιτούν να μετρηθεί η βία σε νούμερα και όταν αρνούνται να καταδικάσουν τη χρήση αμάχων ως εργαλείο πολέμου. Η ιστορία είναι αμείλικτη: οι ακαδημαϊκοί που σιωπούν απέναντι στην ωμότητα γίνονται σύντροφοι της παρανοϊκής αφήγησης.

Δεν πρέπει να συγχέουμε κριτική και δολιότητα. Η κριτική στο κράτος του Ισραήλ για συγκεκριμένες πολιτικές είναι θεμιτή — όμως εκείνη που μετατρέπεται σε μονοθεματική, φανατική επίθεση και συνοδεύεται από υποκρισία απέναντι σε άλλα εγκλήματα, είναι κάτι άλλο: είναι σύγχρονη εκδοχή ενός παλιού μίσους. Όταν το κοκτέιλ αισθημάτων και ιδεοληψιών παράγουν ένα αφήγημα που στοχοποιεί τους Εβραίους συλλογικά, τότε μιλούμε για αντισημιτισμό, όση «προοδευτικότητα» κι αν το ντύσει.

Η Δύση έχει μπροστά της επιλογές. Μπορεί να επιτρέψει την αποδόμηση των αξιών της μέσα από επιλεκτική ευαισθησία και ιδεολογικές απατεωνιές — ή μπορεί να υπερασπιστεί τα θεμέλια της ελευθερίας, της ισότητας και της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας. Η στήριξη στο Ισραήλ εδώ δεν είναι τυφλή: είναι αναγνώριση ότι, σε έναν κόσμο όπου η τρομοκρατία και ο ολοκληρωτισμός απειλούν, η ασφάλεια ενός δημοκρατικού κράτους είναι κομμάτι της δικής μας ασφάλειας.

Υπάρχει ελπίδα, αλλά απαιτεί ρεαλισμό και θάρρος. Η ειρήνη δεν θα έρθει με τη Χαμάς στην εξουσία. Δεν θα έρθει με «ίσες αποστάσεις» που εξισώνουν θύτες και θύματα. Θα έρθει όταν απομονωθούν οι εξτρεμιστικές ιδεολογίες, όταν ενισχυθούν οι μετριοπαθείς δυνάμεις εντός των παλαιστινιακών πληθυσμών, και όταν η διεθνής κοινότητα ανακτήσει αξιοπιστία — ξεκινώντας από μια ξεκάθαρη αναγνώριση: το δικαίωμα του Ισραήλ στην ασφάλεια είναι αδιαπραγμάτευτο.

Η 7η Οκτωβρίου ήταν σφαγή. Δύο χρόνια μετά, δεν επιτρέπεται καμία σιωπή που ονομάζεται «ουδετερότητα». Αν η Δύση θέλει να έχει μέλλον, πρέπει να σταθεί στην πλευρά της αλήθειας — και να μην επιτρέψει στον παλιό, ανανεωμένο αντισημιτισμό να ανασυνταχθεί με άλλοθι την υποκρισία. «Ποτέ ξανά» δεν είναι σύνθημα· είναι δέσμευση.

***Ηλίας Πέσσαχ, Αναπληρωτής Καθηγητής Αιματολογίας**

ΠΗΓΗ: [LIBERAL 7.10.25](#)